

Grävmaskin

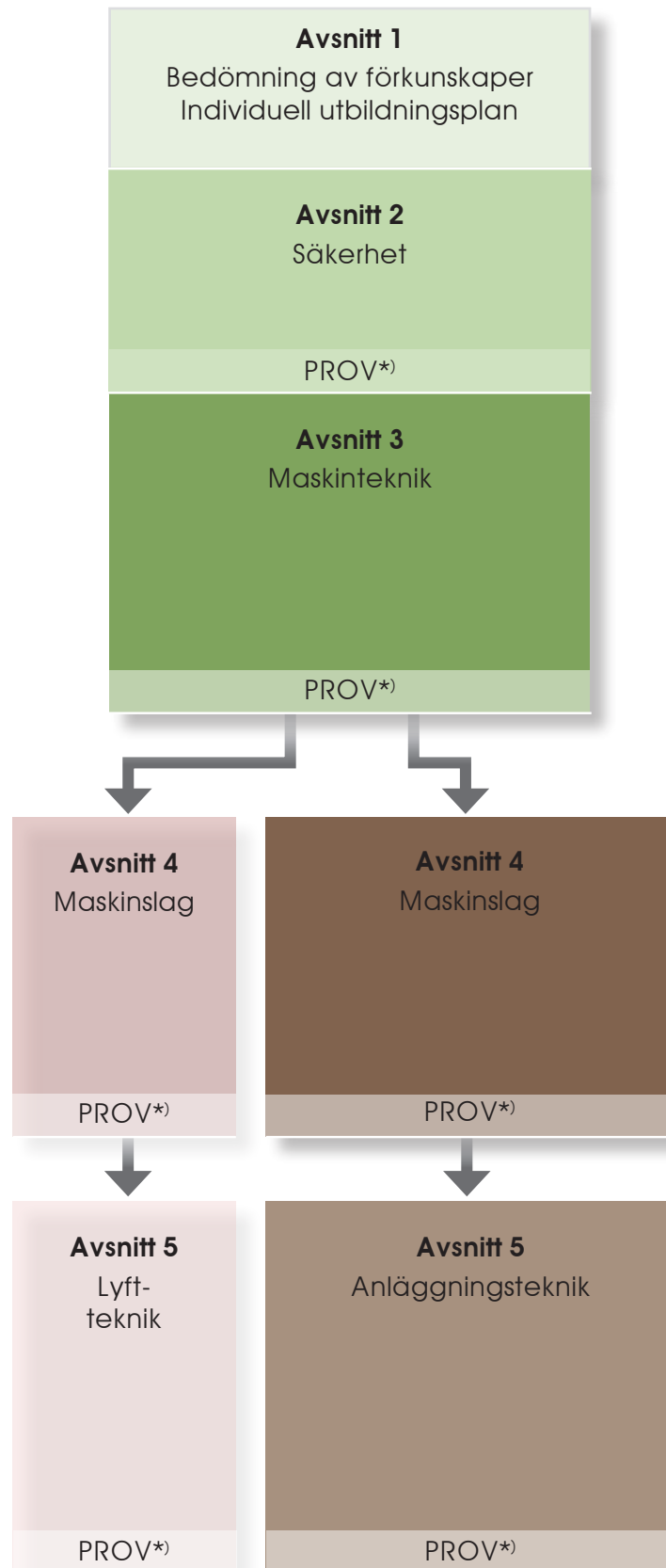

Utbildningsplan

Innehåll

A. Gemensam utbildning BYN-TYA	3
B. Anvisningar för maskinförarutbildning TYA/BYN	4
C. Kursplan	6
Avsnitt 1 INDIVIDUELL UTBILDNINGSPLAN	6
Avsnitt 2 SÄKERHET	7
Avsnitt 3 MASKINTEKNIK	10
Avsnitt 4 GRÄVMASKIN	12
Avsnitt 5 ANLÄGGNINGSTEKNIK FÖR GRÄVMASKIN	14
D. Praktiska prov för grävmaskin	17
Praktiska prov för anläggningsarbete	20
E. Utbildningsintyg	23-24
F. Individuell utbildningsplan	25

A. Gemensam utbildning BYN-TYA

*) Teoretiska prov ska genomföras minst efter varje genomfört avsnitt, praktiska prov ska genomföras löpande under utbildningen eller i slutet.

B. Anvisningar för maskinförarutbildning BYN-TYA: Grävmaskin

Utbildningsmål

Efter att ha deltagit i utbildningen

- i arbetsmiljö och säkerhet för förare av grävmaskin
- i anläggningsarbete

ska du ha kompetens på följande områden

- **Säkerhet**

Känna till säkerhetsregler, ha god arbetsmiljökompetens samt ha förståelse för arbetets miljöpåverkan.

- **Maskinteknik**

Kunskap om dieselmotor, hydraulsystem, elektriska system samt chassi/drivlina.

Kunna utföra kontroll samt viss service och underhåll på vanliga modeller av grävmaskin.

- **Maskinslag**

Kunna utföra vanliga arbeten med grävmaskin.

- **Anläggning**

Fördjupade kunskaper i anläggnings- och vägbyggnadsteknik, ledningar och husgrunder.

Inför din utbildning

Innan du börjar utbildningen ska du tillsammans med din instruktör göra en bedömning av dina förkunskaper. Då skapar ni en individuell utbildningsplan.

Krav på utrustning för utbildningen

Praktisk utbildning och delprov ska ske med grävmaskin.

Utbildningsgivare

Utbildning av förare av grävmaskin kan ske på följande sätt:

- vid gymnasieskola eller av TYA och/eller BYN godkänd utbildningsanordnare
- i form av företagsförlagd utbildning, om företaget är anslutet till TYA, där du deltar inom ramen för din anställning
- i form av företagsförlagd utbildning, om företaget är anslutet till BYN och du deltar inom ramen för din anställning med utbildningsbok och följer BYNs fackteoretiska utbildning på distans.

Lärare/instruktör ska ha gällande utbildningsavtal med TYA och/eller med BYN.

Utbildnings-/provprotokoll

Utbildning av förare av grävmaskin samt resultat vid teoretiska och praktiska prov ska dokumenteras i protokoll som tillhandahålls av TYA och BYN.

Yrkeskompetens - färdigutbildning

Ytterst gäller Arbetsmiljöverkets krav för användnings av arbetsmaskiner, dvs tillräckliga kunskaper för arbete med maskinen och arbetsuppgifterna som ska utföras.

TYA

Efter genomförd utbildning och godkänt kompetensprov för grävmaskin utfärdas utbildningsintyg av TYA. Efter 30 månaders dokumenterat yrkesarbete utfärdas efter ansökan yrkesbevis av TYA. Yrkesarbete ska styrkas av arbetsgivare på blankett som tillhandahålls av TYA.

BYN

Efter genomförd utbildning och godkänt kompetensprov för grävmaskin utfärdas utbildningsintyg av BYN. Så snart en (lärlings-)anställning påbörjas hos arbetsgivare som följer kollektivavtal mellan BYNs parter krävs utbildningsbok för att få framföra grävmaskin. Efter reglerad färdigutbildningstid (totalt 4 200 timmar) redovisas detta och yrkesbevis utfärdas.

C. Kursplan

AVSNITT 1. INDIVIDUELL UTBILDNINGSPLAN

Innan du börjar din utbildning ska du tillsammans med din lärare bedöma dina förkunskaper. Det gör ni med hjälp av kryssrutorna som finns bakom varje delmål i avsnitt 2-5 i detta häfte. Då skapas en individuell utbildningsplan.

Avsnitt 1.1 Skapande av individuell utbildningsplan

- a) Finns tidigare dokumenterad formell utbildning eller erfarenhet?
- b) Självskattning
- c) Teoretiska test
- d) Praktiskt test

Utformandet av en individuell utbildningsplan ska föregås av en bedömning för att säkerställa att utbildningen får rätt innehåll i förhållande till dina eventuella förkunskaper.

Inledningsvis kontrolleras om du har dokumenterad formell utbildning eller erfarenhet.

Därefter gör du en självskattning. Visar resultatet av denna att du anser dig vara nybörjare avstår man från diagnostiska tester och utbildningen följs till fullo.

Visar det sig att du har vissa förkunskaper ska dessa följas upp med diagnostiska test, teoretiskt och praktiskt.

Resultatet från testerna ska sedan i dialog med läraren jämföras med självskattningen och tillsammans kommer ni överens om en individuell utbildningsplan.

Avsnitt 1.2 Individuell utbildningsplan

Resultatet av det första avsnittet ska leda till skapandet av en individuell utbildningsplan, se avsnitt F i detta häfte.

Det är viktigt att dokumentera vad som ska ingå i din utbildning.

Samtidigt får dokumentationen inte bli för detaljerad och därmed upplevas som ett hinder.

Underlaget till en Individuell utbildningsplan ska upplevas som ett hjälpmedel.

AVSNITT 2. SÄKERHET

Syfte

Du ska vara insatt i ansvarsfrågor med en maskin samt visa insikter i kunskapsområdet genom att i givna situationer välja mellan olika handlingsalternativ.

Du ska också känna till risker vid arbete med en maskin.

Innehåll

- 2.1 Avtal- och regelverk
- 2.2 El- och ledningssäkerhet
- 2.3 Regler och besiktningskrav
- 2.4 Försäkringar
- 2.5 Förarmiljö
- 2.6 Miljö
- 2.7 Brand och räddning
- 2.8 Signalering
- 2.9 Lyft

Avsnitt 2.1 Avtal och regelverk

<ul style="list-style-type: none"> • Kunna tillämpa gällande lagar, regler och gällande anvisningar. <i>Not: Specificera i olika avsnitt.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till parternas roll på arbetsmarknaden, avtal och lagar som reglerar anställningen, arbetsplatsens försäkringar. <i>Not: Avtalskunskap (kollektivavtal, utbildningsavtal och avtalsprinciper)</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till arbetsplatsens interna regler, olika yrken och roller, grunderna för samverkan i arbetslag och med olika yrkesgrupper. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till regler och myndighetsbeslut som styr arbetet, kontroller, kvalitetskrav och besiktning. <i>Not: ISO 9000</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till helheten och sambandet i arbetsprocessens olika skeden, aktörer och entreprenadformer. <i>Not: Specificera i olika avsnitt.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till att det finns behörighetsgivande kurser formulerade av myndigheter och verk inom anläggningsområdet. <i>Not: EBR, ESA, Arbete på väg, Hjälp på väg m.fl.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

→	<ul style="list-style-type: none"> Känna till aktuella regler enligt vägtrafikförordning samt Trafikverkets och Arbetsmiljöverkets författningssamlingar. Regelverk för förarhytter. <i>Not: Regelverk kring arbetsmiljöavtal, arbetsmiljöregler för yngre i arbetslivet, arbetsmiljöorganisation och syftet med arbetsmiljöplan.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
	<ul style="list-style-type: none"> Känna till kraven för framförande av mobila arbetsmaskiner, risker och moment vid förflyttning av maskin. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 2.2 El- och ledningssäkerhet

<ul style="list-style-type: none"> Kunna regelverken som rör el- och ledningssäkerhet. <i>Not: Trygg under ledningarna</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
---	--

Avsnitt 2.3 Regler och besiktningskrav

<ul style="list-style-type: none"> Känna till innebörden av CE-märkning och försäkran om överensstämmelse. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till kraven på svensk bruksanvisning/instruktionsbok 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Kunna bedöma maskinens användningsområde utifrån tillverkarens anvisningar. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till besiktningskrav för maskinen och eventuella tillbehör. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 2.4 Försäkringar

<ul style="list-style-type: none"> Känna till lagen om trafikförsäkring och förekommande försäkringar enligt branschrekommendationer. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
--	--

Avsnitt 2.5 Förarmiljö

<ul style="list-style-type: none"> Känna till hälsorisker i förarens arbetsmiljö som är förenade med användning av bränsle, oljor och kylvätskor. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Kunna arbetsmetoder för att lyfta rätt. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till människans förutsättningar och begränsningar. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

→	<ul style="list-style-type: none"> Känna till ergonomiska hjälpmedels funktion, t ex förarstol, och ha god kunskap om olika faktorer som påverkar ergonomiska faktorer i förarmiljön, ex buller och vibrationer. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
	<ul style="list-style-type: none"> Känna till ett typiskt klimatsystem, funktion, åtgärder och risker. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 2.6 Miljö

<ul style="list-style-type: none"> Känna till miljöledningssystem och principer för kretslopp och återvinning. <i>Not: ISO 14000</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Kunna källsortera arbetsmaterial. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till miljörisker som är förenade med användning av bränsle, oljor och kylvätskor. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till EUs krav på avgasens innehåll. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 2.7 Brand och räddning

<ul style="list-style-type: none"> Kunna släcka bränder i maskiner. <i>Not: Veta hur jag bör göra om maskinen börjar brinna.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Kunna första hjälpen vid olycksfall, förebyggande brandskydd, elsäkerhet och användning av personlig skyddsutrustning. Arbetsmiljö och säkerhetsarbete på arbetsplatsen. <i>Not: Behörighetskurser och arbetsgivarens ansvar.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 2.8 Signalering

<ul style="list-style-type: none"> Kunna grundläggande teckensignalering. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
--	--

Avsnitt 2.9 Lyft

<ul style="list-style-type: none"> Kunna bedöma när grävmaskin är lämplig att använda för lyft. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Kunna avgöra maskinens lyftförmåga utifrån instruktionsbok och belastningstabell. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> Känna till användningsområden, typer, hantering, kontroller och bedöma risker med avseende på lyftkättingar, mjuka redskap (stroppar m m), schackel, speciallyftredskap och vajerstroppar. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

AVSNITT 3 MASKINTEKNIK

Syfte

Du ska kunna förutsättningarna för maskinens arbetssätt samt utföra säkerhetskontroller och grundläggande service av maskinen.

Innehåll

- 3.1 Motor
- 3.2 Hydraulsystem
- 3.3 Elektriska system
- 3.4 Chassi/drivlina

Avsnitt 3.1 Motor

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till motorns och drivsystemets grundläggande konstruktion och funktion. Principer för mekanisk kraftöverföring i drivsystem. <i>Not: Inklusive hybridsystem, start/stoppsystem, bränsle- och kylsystem.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till vanligt förekommande oljekvaliteter och viskositetsgrader samt hantering av oljor. <i>Not: Oljor avhandlas under respektive moment.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till vanligt förekommande kylvätsketyper och hanteringen. <i>Not: Kylvätskor avhandlas under respektive moment.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 3.2 Hydraulsystem

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till hydrauliska grundsystem, dess uppbyggnad och funktion. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra funktionskontroll, användarbaserad service och underhåll. <i>Not: Fördjupning i Avsnitt Maskinslag.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 3.3 Elektriska system

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till elektriska grundsystem, inkl batterier, och dess uppbyggnad och funktion. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra hjälpstart med startkabel och känna till riskerna med detta. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 3.4 Chassi/drivlina

<ul style="list-style-type: none"> • Grundläggande hydrostatiska system, funktion och åtgärder. <i>Not: Fördjupning i Avsnitt Maskinslag.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till de olika bromssystemens funktioner och däck. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra enklare reparationer, funktionskontroll, service och underhåll. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

AVSNITT 4 GRÄVMASKIN

Syfte

Du ska i givna situationer göra val som möjliggör en effektiv användning av grävmaskin.

Innehåll

- 4.1 Grävmaskinens egenskaper
- 4.2 Service och underhåll
- 4.3 Grävmaskinens arbetssätt

Avsnitt 4.1 Grävmaskinens egenskaper

<ul style="list-style-type: none"> • Kunna i grova drag hur en undervagn hos band-/hjulburen grävmaskin är uppbyggd och komponenternas rätta benämning. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till de olika reglagen på en bandburen och en hjulburen grävmaskin. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till grävmaskinens styrsystem. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till olika typer av redskap och tillbehör till grävmaskin samt när och hur de ska användas. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till vilka regler som finns vid bogsering av släp/vagn med grävmaskin samt transport av redskap, hjälpmedel och tillbehör till grävmaskinen. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 4.2 Service och underhåll

<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra dagliga kontroller och underhållsarbeten på arbetsaggregat och slitdelar. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra enklare felsökningar för att kunna kommunicera med serviceorganisation. <i>Not: Felkoder</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Med hjälp av checklista kunna utföra och dokumentera kontroll av grävmaskin och arbetsredskap enligt maskinens instruktionsbok och gällande föreskrifter. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra service och underhållsarbete samt funktionskontroller på användarnivå enligt instruktionsboken. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra enklare komponentbyten. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till vilka drivmedel som används, hur de ska hanteras och förvaras. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 4.3 Grävmaskinens arbetssätt

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till samspel mellan produktionsteknik, effektivitet och ekonomi. <i>Not: Ekonomisk körning</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna olika former av materialhantering med grävmaskin. <i>Not: Placering av olika material i förhållande till det fortsatta arbetet.</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna placera grävmaskinen så att största möjliga stabilitet erhålls. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna planera och förbereda maskinarbete, bedöma bärighet och rasrisk. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till risker till följd av lutande maskin. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna grävmaskinens prestanda, skopvolym, olika typer av max- och tipplaster samt lutningsvinklar, användningsområden och funktion för olika tillbehör och redskap. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra lyft, körning, placera last, lasta och lossa fordon. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till körning med olika grävsystem. <i>Not: Ex laser; gps</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna beräkna volymvikter, densitet och volymförändringar för jord- och bergmaterial. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

AVSNITT 5 ANLÄGGNINGSTEKNIK FÖR GRÄVMASKIN

Syfte

Du ska kunna välja rätt utrustning och utföra arbetet på ett säkert och effektivt sätt.

Innehåll

- 5.1 Anläggningsteknik
- 5.2 Vägbyggnadsteknik
- 5.3 Ledningar
- 5.4 Husgrunder

Avsnitt 5.1 Anläggningsteknik

<ul style="list-style-type: none"> • Känna till var man finner information om utförande av vanliga byggtekniska lösningar såsom AMA-systemet, materialinstruktioner och myndighetskrav. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till de vanligaste (på arbetsplatsen) förekommande utsättningsmetoderna. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna tillämpa och förstå den matematik som används i yrkesutövningen på arbetsplatsen. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra enklare produktionsekonomiska beräkningar såsom materialåtgång m.m. <i>Not: Volym- och viktberäkningar</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna olika typer av ritningar, skalor, olika vyer, vanliga symboler, måttsättningsprinciper, ritningshuvudet och revideringar. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna vegetationsavtagning, terrassering, mottagning och metoder för packning. <i>Not: Ballastkunskap</i> 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till olika typer av jordarter och dess egenskaper. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till egenskaper och användningsområden för olika typer av grus- och stenmaterial (ballast). 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Känna till miljölagstiftningens bestämmelser beträffande landskapsvård och marktäkt. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna använda instrument för avvägning och utsättning i samband med markarbete med hjälp av vanligt förekommande utrustning. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

→ • Känna till de vanligaste beläggningstyperna.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra finplanering, hantering, tillvaratagande och lagring av matjord.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till arbetsätt och risker vid berg- och sprängarbeten, ex odetornerat sprängmedel, ”skutknackning” m.m.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till metoder för stabilisering av mark och schakter (t.ex. spontning, fiberduk, kalkpelare, pålning).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Känna till olika metoder för dränering av anläggningskonstruktioner.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 5.2 Vägbyggnadsteknik

• Kunna planera för vägbank (under- och överbyggnad, förstärknings- och bärlager, ytbeläggning).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna bygga upp väggroppar (schaktning, lastning och mottagning av fyllnadsmaterial, trummor).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra efterarbete (slanter, dike).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra utfyllnad av underlag, packning och avvägning för plattor, steg och kantstöd.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 5.3 Ledningar

• Kunna planera för ledningsbyggnad (bedöma släntlutning, hyllor, schaktbotten, utkilning, rörläggning, kringfyllnad, återfyllning packning, skyddsfyllning).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra olika typer av ledningsbyggnationer (ex. spillvatten dagvatten, dränering, elledningar).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna hantera ledningsmaterial rätt vid mottagning, upplag, transport och läggning.	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
• Kunna utföra efterarbete (återfyllning, frischakt).	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

Avsnitt 5.4 Husgrunder

<ul style="list-style-type: none"> • Kunna planera för grävning av husgrund (servicen, huskroppen, frischakt, placering av massor, uppbyggnad av platta, höjder, profiler, profiltråd). 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra anläggning av husgrund och sätta kantstöd. 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket
<ul style="list-style-type: none"> • Kunna utföra efterarbete (återfyllning, frischakt). 	☐ Kan inte ☐ Kan ☐ Kan mycket

D. Praktiska prov för grävmaskin

Minst fyra av följande sex prov ska ingå i det praktiska provet.

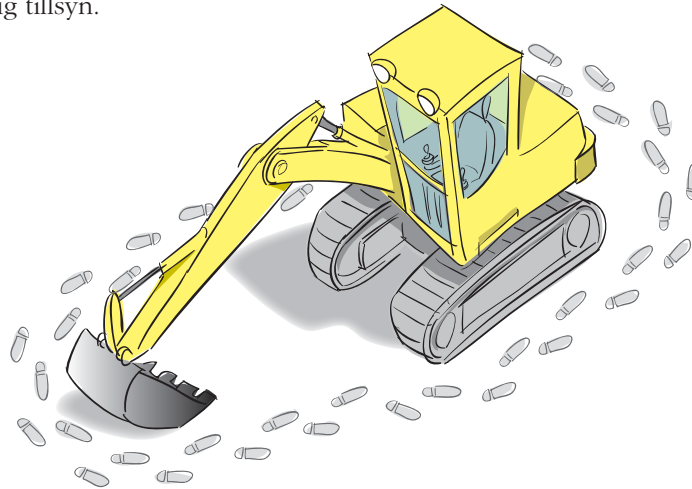
Prov 1 Säkerhetskontroll för grävmaskin

Utförande

Du ska placera maskinen inför kommande prov, göra en funktionsbeskrivning och en säkerhetskontroll samt beskriva för provledaren vad som är viktigt att iaktta vid daglig tillsyn.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du förstår vad som ur säkerhetssynpunkt är viktigt på en grävmaskin.

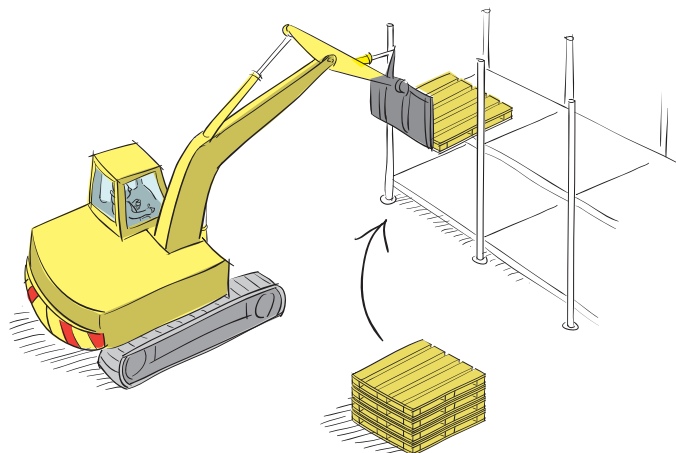
Prov 2 Pallhantering med grävmaskin

Utförande

Du ska flytta material som är lastat på en pall från marken till ett pallställ.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan utföra manövern utan att tappa material och utan att skada materialet eller omgivningen.

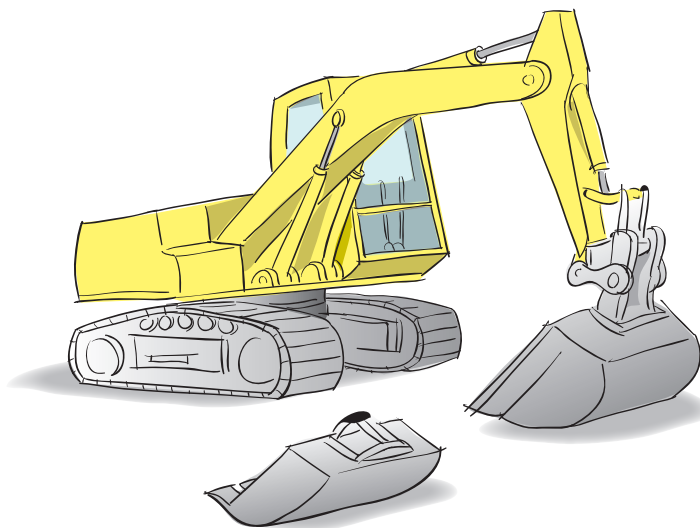
Prov 3 Redskapsbyte på grävmaskin

Utförande

Du ska byta tillbehör på maskinen från din position i hytten samt redogöra för vad som är viktigt att iaktta vid byte av hydrauliska redskap.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan fånga upp redskapet genom att använda rotortilten. Du ska visa att du förstår vilka risker som är förenade med hantering av hydrauliska kopplingar.

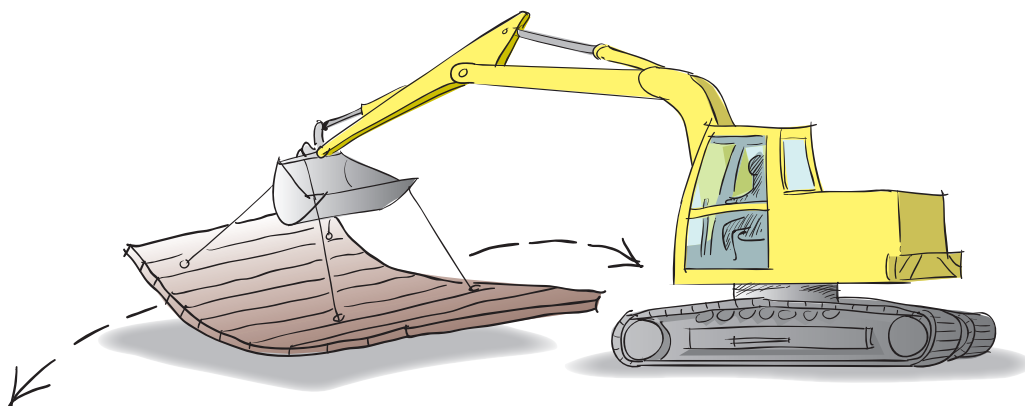
Prov 4 Lyft med grävmaskin

Utförande

Du ska på anvisad plats placera en sprängmatta, alternativt rör med hjälp av lyftok.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan utföra momentet korrekt.

Prov 5 Dikesgrävning med grävmaskin

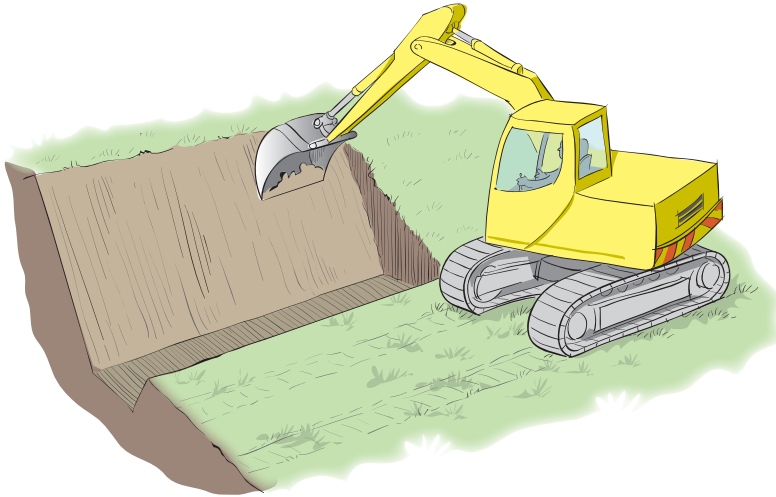
Utförande

Du ska gräva och återfylla ett ca 10 m långt dike alternativt en rörgrav samt utföra släntning enligt utsättning exempelvis med hjälp av rotortilt och planeringskopa.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan åstadkomma en plan yta i släntningen, lutning enligt anvisningar och en jämn dikesbotten.

Du ska även visa att du kan utföra återfyllning på rätt sätt.

Prov 6 Lastning av transportfordon med grävmaskin

Utförande

Du ska lasta material på ett flak.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan lasta utan att tappa material ur skopan och att du kan lasta material på flak med hänsyn till viktfördelning och så att det inte ramlar av under transport.

Praktiska prov för anläggningsarbete

Minst fyra av följande sex prov ska ingå i det praktiska provet.

Prov 1 Ritningsläsning

Utförande

Du ska beskriva vad en given ritning motsvarar i verkligheten.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du förstår en ritning och dess symboler.

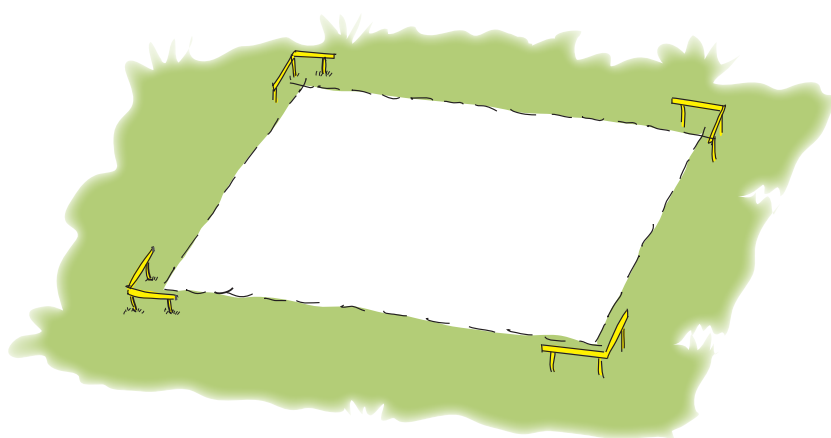
Prov 2 Utsättning

Utförande

Du ska överföra information på en ritning och markera det färdiga objektets läge med exempelvis hörnprofiler eller annan utsättning.

Bedömningsgrund

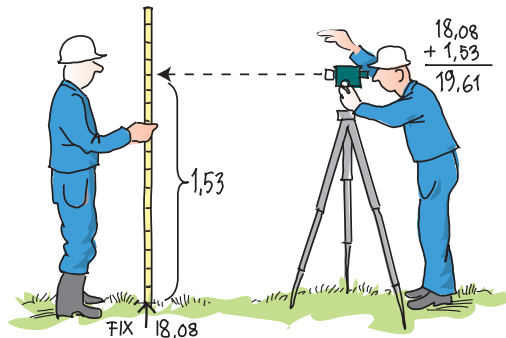
Objektet ska hamna på den plats som ritningen visar.

Prov 3 Höjdmätning

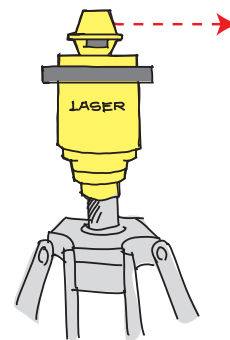
Utförande

Du ska ställa upp mätinstrument och läsa av höjder med användning av avvägningsinstrument och laserteknik.

Bedömningsgrund

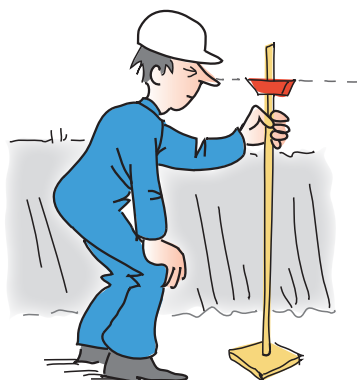
Du ska visa att du behärskar höjdmätning med både avvägningsinstrument och laserteknik.

Prov 4 Arbete efter höjdangivelser

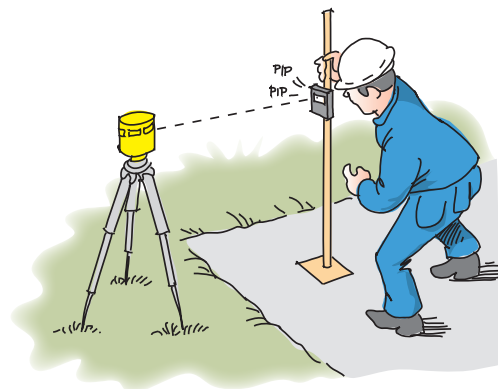
Utförande

Du ska med anvisad maskin utföra arbete med hjälp av lösflukter och laserteknik.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan tolka höjdangivelser och utföra arbete så att rätt höjd erhålles.

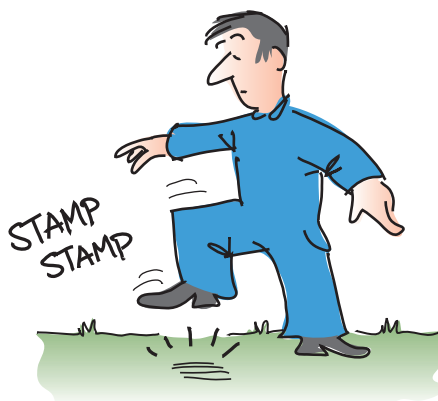
Prov 5 Markkännedom

Utförande

Du ska göra en provgrop och bedöma materialets beskaffenhet.

Bedömningsgrund

Du ska visa att du kan bedöma om uppschaktat material är möjligt att återanvända. Du ska bedöma markens bärighet.

Prov 6 Materialkännedom

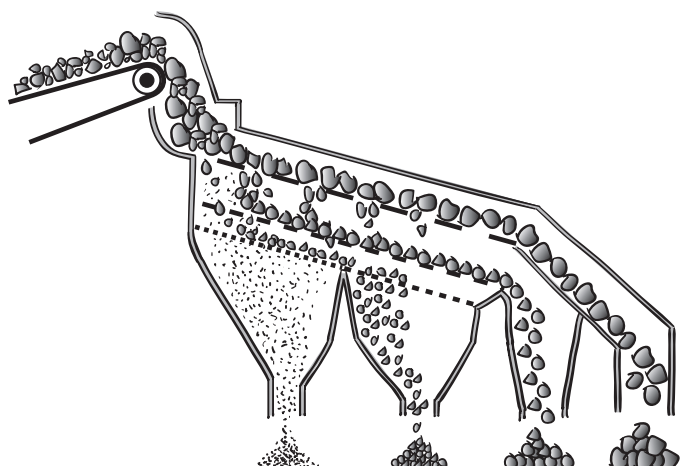
Utförande

Du ska vid ett blindtest visa att du känner till fem sorters ballastmaterial.

Bedömningsgrund

Du ska

- ange vilka materialen är
- ange dess dimensioner
- ange dess användningsområden
- beskriva dess egenskaper

Utbildningsintyg

Grävmaskin

Personnummer _____

Namn _____

Telefon _____

Adress _____

Mobil _____

Postnr _____ Ort _____

30 månaders yrkeserfarenhet Ja Nej

Har sedan tidigare utbildningsbevis för annat maskinlag Ja Nej

Om ja, vilket? _____

Utbildningsinnehåll Ange antal timmar per avsnitt

Avsnitt 1

Individuell utbildningsplan

Avsnitt 2

Säkerhet

2.1 Avtal- och regelverk _____

2.2 EI- och ledningssäkerhet _____

2.3 Regler och besiktningskrav _____

2.4 Försäkringar _____

2.5 Förarmiljö _____

2.6 Miljö _____

2.7 Brand och räddning _____

2.8 Signalering _____

2.9 Lyft _____

Avsnitt 3

Maskinteknik

3.1 Motor _____

3.2 Hydraulsystem _____

3.3 Elektriska system _____

3.4 Chassi/drivlina _____

Avsnitt 4

Grävmaskin

4.1 Grävmaskinens egenskaper _____

4.2 Service och underhåll _____

4.3 Grävmaskinens arbetssätt _____

Avsnitt 5

Anläggningsteknik för grävmaskin

5.1 Anläggningsteknik _____

5.2 Vägbyggnadsteknik _____

5.3 Ledningar _____

5.4 Husgrunder _____

Fortsättning! →

Praktiskt prov för grävmaskin

Genomförda prov. Kryssa i de prov som genomförts.

- Prov 1: Säkerhetskontroll för grävmaskin
- Prov 2: Pallhantering med grävmaskin
- Prov 3: Redskapsbyte på grävmaskin
- Prov 4: Lyft med grävmaskin
- Prov 5: Dikesgrävning med grävmaskin
- Prov 6: Lastning av transportfordon med grävmaskin

Praktiskt prov för anläggningsarbete

Genomförda prov. Kryssa i de prov som genomförts.

- Prov 1: Ritningsläsning
- Prov 2: Utsättning
- Prov 3: Höjdmätning
- Prov 4: Arbete efter höjdangivelser
- Prov 5: Markkännedom
- Prov 6: Materialkännedom

Teoriprov   Antal rätt   _____

**Härmed intygar jag att kursdeltagaren har genomgått utbildning enligt
anvisningar för utbildning till förare av grävmaskin**

_____

Ort

_____

Utbildningsanordnare

_____

Datum

_____

Signatur och namnförtydligande

_____

Telefon

F. Individuell utbildningsplan

För att nå upp till kraven för att erhålla utbildningsintyg/utbildningsbok eller yrkesbevis krävs att jag,

_____

(namn)

genomför utbildning enligt nedanstående.

Sedan tidigare har jag yrkesbevis för:

_____

Jag innehar körkortsklass: A B BE C CE D DE

Min utbildningstid planeras enligt nedan:

Avsnitt 2 Säkerhet

- 2.1 Avtal- och regelverk _____ timmar
- 2.2 El- och ledningssäkerhet _____ timmar
- 2.3 Regler och besiktningsskrav _____ timmar
- 2.4 Försäkringar _____ timmar
- 2.5 Förarmiljö _____ timmar
- 2.6 Miljö _____ timmar
- 2.7 Brand och räddning _____ timmar
- 2.8 Signalering _____ timmar
- 2.9 Lyft _____ timmar

Avsnitt 3 Maskinteknik

- 3.1 Motor _____ timmar
- 3.2 Hydraulsystem _____ timmar

3.3 Elektriska system _____ timmar

3.4 Chassi/drivlina _____ timmar

Avsnitt 4 Grävmaskin

- 4.1 Grävmaskinens egenskaper _____ timmar
- 4.2 Service och underhåll _____ timmar
- 4.3 Grävmaskinens arbetssätt _____ timmar

Avsnitt 5 Anläggningsteknik för grävmaskin

- 5.1 Anläggningsteknik _____ timmar
- 5.2 Vägbyggnadsteknik _____ timmar
- 5.3 Ledningar _____ timmar
- 5.4 Husgrunder _____ timmar

Datum och ort: _____

Instruktörens namn: _____

Instruktörens namnteckning: _____

Box 1826, 171 26 Solna
Tfn 08-734 52 00, fax 08-734 52 02
info@tya.se www.tya.se

Box 42136, 126 15 Stockholm
Tfn 08-564 881 60, fax 08-564 881 79
post@byn.se www.byn.se